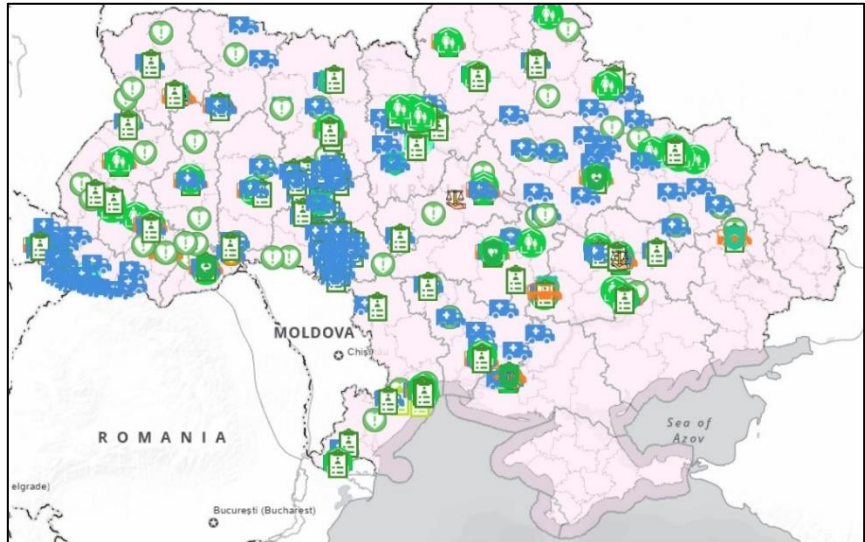

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ГЗН ТА ІНШИХ СФЕР ПІД ЧАС ЕВАКУАЦІЇ

Вступ:

- У 2024 році в Україні тривали важкі та інтенсивні бомбардування в поєднанні з наземними бойовими діями, що призвело до постійної моделі загибелі цивільного населення та руйнувань із серйозними гуманітарними наслідками. Присутні також атаки на енергетичну

інфраструктуру, які залишають багатьох в Україні без електроенергії. Хоча жодна частина держави не залишилася вцілілою, населення на сході та півдні несе основний тягар руйнувань, спричинених війною. Тому з найбільш постраждалих територій (у т.ч. Харківська, Донецька, Сумська, Запорізька та Херсонська області) проводяться обов'язкові та добровільні евакуації.

- Партнери зі сфери протидії ГЗН разом з іншими гуманітарними працівниками (і волонтерами) підтримують зусилля щодо евакуації як на місцях евакуації, так і на місцях, де приймають евакуйованих осіб.
- Цей документ містить рекомендації для партнерів зі сфери протидії ГЗН, а також для працівників і волонтерів інших сфер, які прямо чи опосередковано працюють із постраждалими від ГЗН / особами з груп ризику під час екстреної евакуації або тимчасового призупинення програми через відсутність безпеки. Метою цього документа є забезпечення дотримання керівних принципів щодо ГЗН та принципу «не нашкодь».
- Необхідне завчасне планування, аби гарантувати безпеку під час будь-якої кризової ситуації, тому рекомендується мати внутрішній план для кожного суб'єкта, що працює на постраждалих територіях (навіть якщо на цій території евакуація наразі не проводиться).

Будь ласка, зауважте: Завжди надавайте пріоритет безпеці співробітників під час неминучої евакуації. Безпека та благополуччя співробітників мають переважати над захистом фізичних активів або ініціативами щодо збереження даних.

Для працівників сфери протидії ГЗН на місцях здійснення евакуації:

1. Щойно з'являться ознаки того, що може відбутися евакуація співробітників або закриття програми через загрози безпеці:
 - a) запровадьте процедури повідомлення бенефіціарів, які покладаються на послуги, про закриття / тимчасове призупинення та складіть плани безпеки, перенаправлення / переведення та/або домовленості про дистанційне ведення випадків, а також поширте відповідні оновлення про ситуацію безпеки, якщо це доречно;
 - b) попередьте громаду та партнерів із перенаправлення про очікуване призупинення або закриття програми;
 - c) **Якщо є достатній час і передбачається відновлення надання послуг**, переконайтеся в дотриманні протоколів безпеки даних.
 - i. Зберігайте електронні дані в неідентифікаційних форматах у хмарному сховищі чи іншому електронному форматі за межами території проєкту (тобто на сервері штаб-квартири, регіональної штаб-квартири чи офісі на національному рівні тощо) з використанням механізмів захисту паролем.
 - ii. Чутливу інформацію потрібно видалити з техніки, яка буде залишена в місцезнаходженні проєкту.
 - iii. Перегляньте інформацію, що є загальнодоступною або видимою (наприклад, дописи в соціальних мережах, вебсайти з конфіденційною інформацією про ГЗН, контактну інформацію надавачів послуг ГЗН у документах про перенаправлення, інформаційно-просвітницькі матеріали в офісних приміщеннях тощо) і **видаліть усю конфіденційну інформацію** згідно із затвердженими політиками організації.
 - iv. Рекомендується, аби конфіденційні друковані матеріали/друковані копії (наприклад, файли з будь-якою інформацією, за допомогою якої можна ідентифікувати постраждалу особу) також були знищені. **Якщо час і ресурси не дозволяють створити резервне копіювання даних, повідомте про це вище керівництво** вашої організації.
2. Дотримуйтеся підходу, орієнтованого на постраждалих, аби переконатися, що принципу «не нашкодь» дотримуються під час спілкування з будь-ким постражданим від ГЗН / особами з групи ризику.
3. **Зупиніть прийом нових випадків (стосується ведення випадків) і введення даних у ситуаціях, коли безпека бенефіціарів і співробітників не гарантована, а тому безперервність надання послуг не може бути певною. У менш ризикованих ситуаціях оцініть, чи можна забезпечити дистанційне ведення випадку (після аналізу питань безпеки та охорони). Переконайтеся, що завжди здійснюється оцінювання того, чи переваги збору даних переважають ризики, перш ніж збирати будь-які дані про ГЗН. Або ж, жодна інформація, пов'язана зі справою постраждалої особи, не повинна бути задокументована письмово для забезпечення конфіденційності даних. Не зберігайте справи з інформацією вдома у працівників чи соціальних працівників.**

- a) Якщо ви передаєте або перенаправляєте будь-які випадки до іншої агенції / вашого офісу в місцях, куди переїжджають евакуйовані особи, будь ласка, переконайтеся, що ви дотримуетесь міжвідомчих мінімальних стандартів і поведіться із передачею випадків безпечно та етично.
4. **Повідомте своїх донорів і контактну особу з питань ГЗН** про закриття чи призупинення програми, у т.ч. будь-які ризики для безпеки чи охорони, пов'язані з тимчасовим або постійним згортанням діяльності. Ці ризики можуть бути пов'язані зі співробітниками, бенефіціарами чи громадою.
5. **Розмістіть плани евакуації, у т.ч. протоколи безпеки даних (за наявності), до того, як очікується евакуація чи закриття, і проведіть співробітникам тренування щодо цього.**
6. За можливості допоможіть із евакуацією (разом з іншими Гуманітарними координаціями/кластерами/місцевими органами влади), якщо ваші ресурси це дозволяють.

Для працівників сфери протидії ГЗН на місцях, де приймаються евакуйовані особи (у т.ч. транзитні центри, місця колективного проживання тощо):

1. Переконайтеся, що **ви ознайомлені з картою актуальних та діючих послуг сфери протидії ГЗН та інших сфер**, аби ви могли здійснити перенаправлення за потреби, у т.ч. перенаправлення до термінових послуг, як-от притулки для постраждалих від ГЗН. Познайомтеся з контактною особою з питань ГЗН у цьому районі, аби забезпечити скоординований підхід.
2. Переконайтеся, що найбільш нагальні потреби осіб задоволені (особливо в транзитних центрах).
3. Якщо потрібні набори гідності, **перевірте свої поточні запаси та будьте готові до роздачі наборів гідності**. Зв'яжіться з Гуманітарною координацією у сфері ГЗН (ГК ГЗН), аби надати інформацію про роздачу, а також результати моніторингу ситуації після роздачі.
4. Якщо це доречно та після задоволення нагальних потреб, проведіть/візьміть участь у безпекових аудитах ГЗН, інших оцінюваннях потреб ГЗН або моніторингу захисту, щоб з'ясувати найбільш нагальні потреби найбільш вразливих груп населення, у т.ч. вразливих жінок і дівчат.
5. Якщо ви отримуєте будь-яку передачу чи перенаправлення випадків від агенції / вашого офісу з місць, із яких прибувають евакуйовані особи, будь ласка, переконайтеся, що ви дотримуетесь міжвідомчих мінімальних стандартів і поведіться з передачею випадків безпечно та етично.
6. **Повідомте своїх донорів і контактну особу з питань ГЗН** про відкриття / розширення програми та надайте оновлену інформацію про картування послуг ГЗН. **Також повідомте громаду та партнерів із перенаправлення** про очікуване відкриття чи розширення програми.

Для працівників / волонтерів інших сфер (не ГЗН)

- Якщо ви працюєте у сфері, іншій ніж протидія ГЗН, **не шукайте / не намагайтеся активно ідентифікувати постраждалих від ГЗН.**
- Якщо вам стало відомо про випадок ГЗН, переконайтеся, що після того, як особа опиниться в безпечному місці, ви **перенаправите постраждалу особу** до спеціалізованих служб (див. відповідні ресурси нижче). Зверніться до **Кишенькового довідника щодо ГЗН**, аби ефективно підтримувати постраждалих від ГЗН, допоки їх не з'єднають зі спеціалізованими службами з ГЗН. Дотримуйтеся **підходу, орієнтованого на постраждалих**, і керівних принципів ГЗН, аби переконатися, що під час спілкування з постраждалими дотримуються **принципу «не нашкодь»**. Більш детальну інформацію про кроки щодо безпечного повідомлення про випадок і перенаправлення постраждалих можна знайти в Кишеньковому довіднику, а деяку ключову інформацію наведено наприкінці цього документа (Додатки 1 і 2). Зв'яжіться з контактною особою з питань ГЗН у вашій місцевості, аби отримати **оновлені картки перенаправлення ГЗН ([посилання](#))** і переконатися, що ви маєте інформацію про те, як перенаправляти.
- Якщо вам потрібна додаткова підтримка чи настанови, будь ласка, зверніться до **контактної особи ГК ГЗН** у вашій області ([список контактів ГК ГЗН](#)).

Додаток 1: Керівні принципи ГЗН

- **Безпека:** безпека постраждалої та інших осіб, як-от її/його діти та особи, які їй/йому допомагали, має бути пріоритетом номер один під час перенаправлення.
- **Конфіденційність:** люди мають право вибирати, кому вони розкажуть або не розкажуть свою історію. Збереження конфіденційності означає нерозголошення будь-якої інформації будь-якій стороні в будь-який час без інформованої згоди відповідної особи. Конфіденційність сприяє безпеці, довірі та розширенню можливостей. Перенаправлення постраждалої особи зазвичай вимагатиме надання певної ключової інформації, але постраждала особа має право визначати обсяг інформації, якою поділяться, з ким і з якою метою.
- **Заборона дискримінації:** постраждалі від насильства повинні користуватися рівним і справедливим ставленням незалежно від їхнього походження, етнічного походження, національності чи статусу, віку, релігійних переконань, гендерної ідентичності, інвалідності.
- **Повага:** у будь-яких діях слід керуватися міркуваннями поваги до думки та вибору постраждалої особи, надавачі послуг надають лише інформацію та допомогу. Постраждала особа вирішує, що робити далі. Навіть якщо ми не згодні з цим вибором, ми маємо його поважати.
- **Дітей (до 18 років),** які постраждали від насильства або яким загрожує завдання шкоди, слід перенаправляти до або надавати їм послуги за консультацією з працівниками, які навчені мати справу з особливими потребами дітей, що постраждали від сексуального насильства, і які ознайомлені з місцевими процедурами щодо захисту дітей. Більше інформації наведено в кінці цього документа.

Додаток 2: Основні повідомлення для працівників передової з інших сфер ніж ГЗН

Що таке гендерно-зумовлене насильство?

(ГЗН) стосується будь-якого насильницького акту, скоєного проти волі людини і заснованого на приписуваних суспільством (тобто гендерних) відмінностях між чоловіками і жінками. Природа та обсяг специфічних видів ГЗН різняться серед культур, країн і релігій.

Різні форми ГЗН, які можуть виникнути в поточному контексті реагування на надзвичайну ситуацію:

- Фізичне насильство: будь-який акт фізичного насильства, який не має сексуального характеру і призводить до болю, дискомфорту чи травми, як-от домашнє насильство.
- Сексуальне насильство: будь-яка форма статевого контакту без згоди, наприклад зґвалтування (у т.ч. в шлюбі), сексуальна експлуатація, примусова проституція, торгівля людьми та неприйнятні дотики.
- Економічне насильство: відмова в наданні ресурсів, можливостей або послуг, активів чи засобів для існування, освіти, охорони здоров'я чи інших соціальних послуг.
- Психологічне/емоційне насильство: погрози фізичного чи сексуального насильства, залякування, приниження, примусова ізоляція, переслідування, домагання, небажана увага, зауваження, жести чи письмові слова сексуального та/або погрозливого характеру, знищення дорогих речей тощо.

Примітка: усі гуманітарні працівники мають надавати підтримку людям, які її потребують, без осуду та дискримінації, незалежно від гендеру, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, сімейного стану, інвалідності, віку, етнічної/расової приналежності, того, хто вчинив насильство, та ситуації, у якій було вчинено насильство.

Додаток 3: Відповідні ресурси

- *Перелік гарячих ліній:*
 - **102** – Національна поліція,
 - **15-47** – урядова гаряча лінія,
 - **116-123** – гаряча лінія Ла-Страда,
 - **116-111** – гаряча лінія Ла-Страда для дітей.
 - Платформа «Аврора» щодо психосоціальної підтримки: (<https://avrora-help.org.ua/home>)
- [Список контактів ГК ГЗН](#)
- [Англійською] [Кишеньковий довідник щодо ГЗН: Як надавати підтримку постраждалим від ГЗН в умовах відсутності суб'єкта програми у сфері ГЗН у вашому районі](#)
- [Українською] [Кишеньковий довідник щодо ГЗН: Як надавати підтримку постраждалим від ГЗН в умовах відсутності суб'єкта програми у сфері ГЗН у вашому районі](#)
- [Е-карта послуг протидії ГЗН](#)
- Обласні [Картки перенаправлення UNFPA](#)
- [Вебсторінка ГК ГЗН](#)

Примітка: Ця настанова є «живим» документом і буде оновлюватися відповідно до змін контексту та отриманого досвіду. Її було адаптовано з Мінімальних стандартів щодо ГЗН у надзвичайних ситуаціях, Рекомендацій щодо інформаційної системи ГЗН під час «Covid-19», Типового процесу перенаправлення випадків ГЗНС в Україні (лютий 2024 р.), Афганістанських настанов щодо плану захисту даних ГЗН та плану дій у надзвичайних ситуаціях і рекомендацій Кластеру СССМ щодо евакуації.

Останнє оновлення: 24 квітня 2024 р.